

OPVASKENS POLITIK

Skjønt Kvinderne ikke klage over Ægtemændenes Magt, beklager Enhver sig over sin Mand eller over sine Veninders mænd. Saaledes gaaer det ogsaa i alle de andre Trældomstilstande idetmindste ved Begyndelsen af en Frigjørelse. De Livegne beklagede sig fra først af ikke over deres Herrer's Magt, men kun over deres Tyranni.

John Stuart Mill 1)

Frigjorte kvinder - - - noget helt andet end kvindernes frigørelse! Det første står for alle tænkelige dejligheder, som kan varme de mest radikale mænd om hjertet (for slet ikke at komme ind på andre legemsdele). Det sidste har noget at gøre med - - det huslige. Det første er noget med sex uden ægteskab, sex før ægteskab, hyggelige hushjælpsaftaler ('Forstår du - jeg bor sammen med denne hersens dame') samt selvtilfredshed ved bevidstheden om, at du ikke tilhører den type mænd, som foretrækker en dørmåtte i stedet for en kvinde. Det kommer senere.

På den anden hånd har vi så kvindernes frigørelse - - - og det huslige. Hvad for noget? Du siger det er for banalt? Mægtigt! Det havde jeg også regnet med! Det er det rimeligste. Vi har begge forsøgt at gøre karriere, vi har begge været nødt til at arbejde et par dage om ugen for at holde skindet på næsen - hvorfor skulle vi så ikke deles om det huslige? Det foreslog jeg så min ægtefælle og han gik med på det - de fleste mænd er alt for smarte til bare at sige nej, sådan uden videre. Du har ret, sagde han - det er kun rimeligt.

Så skete der noget interessant. Det kan kun forklares på den måde, at vi kvinder er endnu mere hjernevaskede end vi selv forestiller os. Det er sikkert alt for mange år med medie-kvinder der får orgasme over bonede gulve med stråleplans eller får hysteriske sammenbrud ved synet af snavsede skjortekraver. Mænd er ikke blevet indoktrineret på samme måde. De ser de grundlæggende kendsgerninger vedrørende det huslige i øjnene lige med det samme - nemlig, at det stinker langt væk!

Her er min liste over slavearbejdet: købe ind hos købmanden, fragte varerne hjem og sætte dem til side; lave mad og vaske tallerkener og gryder; få vasketøjet besørget; rydde op i rodet når det blir alt for slemt; vaske gulve. Listen kunne fortsætte, men det helt nødvendige er galt nok. Vi må alle gøre disse ting, eller få en anden til at gøre dem for os. Desto mere min mand tænkte over sagerne, desto mere afsky følte han, og fortsatte derefter forvandlingen fra den normalt søde og hensynsfulde Dr. Jekyll til den snu Mr. Hyde som ikke ville lade sig stoppe af noget for at undgå rødslen - husligt arbejde. Da han følte sig trængt hen i et hjørne læsset med snavsede tallerkener, koste, mopper og stinkende affald, blev hans fortænder længere og skarpere, hans negle voksede og hans øjne fik et vildt udtryk. Husligt arbejde skulle være banalt? Aldrig i livet! Prøv bare at deles om byrden.

Derefter fulgte en dialog som har stået på gennem adskillige år. Her er nogle af højdepunkterne:

'Jeg har ikke spor imod at deles med dig om det huslige, men jeg er ikke særlig god til det. Vi skulle lave det vi hver især er bedst til.'

Hvilket betyder: Desværre duer jeg ikke til at vaske op eller lave mad. Det jeg er bedst til er noget nem snedkereren, skifte pærer ud, flytte møblerne. (Hvor tit flytter man egentlig møblerne?)

Hvilket også betyder: Rent historisk har de lavere klasser (sorte og kvinder) gjort det beskidte arbejde i århundreder. Det ville være spild af tid og kræfter at begynde at træne andre op til det nu.

Hvilket også betyder: Jeg bryder mig ikke om dumme, åndssvage, røvkedelige ting - dem klarer du.

'Jeg har ikke spor imod at deles om arbejdet, men du blir nødt til at vise mig, hvordan man gør det.'

Hvilket betyder: Jeg stiller en masse spørgsmål og du skal vise mig det hele hver eneste gang jeg gør det, for jeg er ikke så god til at huske. Og du skal ikke prøve at sætte dig hen at læse mens jeg slider, for så skal jeg nok sørge for at få dig tilstrækkelig irriteret til at du hellere selv ved lave arbejdet.'

'Vi havde det så lykkeligt sammen!' (sagt hver gang det var hans tur til at lave noget).

Hvilket betyder: Jeg var så lykkelig.

Hvilket betyder: En tilværelse uden husligt arbejde er den rene velsignelse. Ingen skænderier. Altid enige om alt.

'Vi har ikke samme opfattelse af hvordan her skal se ud. Hvorfor skal jeg følge din opfattelse. Det er ikke fair.'

Hvilket betyder: Hvis snavset og rodet begynder at gå mig på nerverne, siger jeg: 'Her ligner faneme en svinesti' eller 'Hvordan kan man holde det ud?' og venter på din reaktion. Jeg ved at alle kvinder har et ømt sted som hedder dårlig samvittighed over et uordentligt hjem eller ansvaret for huset er trods alt mit. Hvis jeg trykker længe nok på dette ømme sted, begynder det at bløde, og du laver arbejdet. Jeg har større tålmodighed end du.

Hvilket også betyder: Jeg er i stand til at fremprovokere et u-tal af skænderier over huslige problemer. I det lange løb vil det være lettere for dig at lave det hele selv end at forsøge at få mig til at lave halvdelen.

'Jeg har ikke noget imod at gøre halvdelen af arbejdet, men du kan ikke forlange at jeg skal gøre det, når det passer dig'.

Hvilket betyder: passiv modstand. Jeg gør det når det passer mig - hvis jeg gør det. Hvis jeg skal vaske op, er det lettere at gøre det en gang om ugen. Hvis jeg skal vaske tøj - en gang om måneden. Hvis du ikke bryder dig om det, kan du jo bare selv gøre det lidt oftere, og så slipper jeg helt.

'Jeg hader det mere end du gør. Du har ikke så meget imod det som jeg har.'

Hvilket betyder: Husligt arbejde er noget lortearbejde. Det er det værste pis jeg nogensinde har været udsat for. Det er nedværdigende og ydmygende for en person med min intelligens. Men for en person med din intelligens . . .

'Det huslige er for banalt et emne til at snakke om'.

Hvilket betyder: Det er endnu mere banalt at udføre. Det huslige ligger under min værdighed. Min opgave her i livet er at beskæftige mig med væsentlige ting. Din at beskæftige dig med uvæsentlige ting. Du skulle tage dig af det huslige.

'Blandt dyrene - f.eks. hos ulvene - er lederdyret almindeligvis en han, som ikke udvælges på grund af hans styrke, men på grund af hans snuhed og hans begavelse. Er det ikke interessant?'

Hvilket betyder: Jeg er i stand til - historisk, psykologisk, antropologisk - at retfærdiggøre, at jeg holder dig nede. Hvordan kan du overhovedet tillade dig at anmode lederulven om lighed?

'Kvindernes Frihedsbevægelse er ikke en rigtig politisk bevægelse?'

Hvilket betyder: Revolutionen er ved at komme lidt for tæt på.

Hvilket også betyder: Jeg er kun interesseret i, hvordan jeg selv blir undertrykt. Ikke i hvordan jeg undertrykker andre. Derfor er antikrigsbevægelsen, militærnægterbevægelsen og studenterbevægelsen politiske bevægelser. Kvindernes Frihedsbevægelse er ikke.

'Menneskets største bedrifter har altid været betinget af andres hjælp, især kvinders. Ville de store mænd i historien have udrettet, hvad de gjorde, hvis de alle skulle have taget sig af deres huslige arbejde?'

Hvilket betyder: Undertrykkelsen er indbygget i systemet, og som hvid mand i Amerika har jeg fordelene af dette system. Jeg vil ikke give afkald på dem.

EFTERSKRIFT

Direkte demokrati begynder i hjemmet. Hvis du planlægger at føre din politik ud i livet, er der visse ting du må huske.

1. Han mærker det mere end du gør. Han mister nogen fritid og du får den. Det rette mål på din undertrykkelse er hans modstand.

2. De fleste mænd er ikke vant til at udføre et monotont arbejde igen og igen, som ikke er nogen varig, for ikke at sige vigtig præstation. Det er derfor, de hellere vil reparere et skab end vaske op. Hvis menneskets stræben er som en pyramide med dets største bedrifter i toppen, så er det at holde liv i sig selv på bunden. Mænd har altid haft tjenerne (dig) til at tage sig af dette livets bundplan, mens de har koncentreret deres anstrengelser om de forfinede øvre regioner. Det er derfor ironisk ment når de spørger kvinder: 'Hvor er jeres store malere, statsmænd, etc.' Fru Matisse drev en modeforretning, så han kunne male. Fru Martin Luther King tog sig af huset og børnene.

3. Det er en oplevelse, som nok kan skabe traumer, når en mand, som altid har anset sig for at være modstander af enhver form for undertrykkelse eller udnyttelse, opdager, at han i sit daglige liv har accepteret og bevirket (og høstet fordel af) denne udnyttelse; at hans rationalisering ikke er meget anderledes end racistens, som siger 'Niggere kan ikke føle smerte' (kvinder har ikke noget imod lortearbejde); og at historiens ældste form for undertrykkelse har været 50 % af befolkningens undertrykkelse af de øvrige 50 %.

4. Væbn dig med et vist kendskab til alle undertrykte folks psykologi og nogle få kendsgerninger fra dyreriget. Jeg skal indrømme at det er dumt at spille lederulv eller hvem anfører gorillaerne?, men mænd kører det hele tiden frem som deres sidste tilflugt. Snak om bier. Hvis du er virkelig fjendtligt stemt, bring så edderkoppernes kønsliv på bane. Efter sex'en, bider hun hovedet af ham.

De undertrykte folks psykologi er ikke dum. Sorte, kvinder og indvandrere har alle anvendt de samme psykologiske mekanismer for at overleve. De har beundret undertrykkeren, forherliget undertrykkeren, ønsket at være ligesom undertrykkeren, ønsket at undertrykkeren kunne lide dem.

5. I en vis forstand er alle mænd overalt i verden en smule schizoide - skilt fra den virkelighed som består i at opretholde livet. Dette gør det nemmere for dem at sætte det på spil. Det er næsten en forslidt frase, at kvinder føler større sorg ved at sende en søn afsted i krig eller ved at miste ham, fordi de gik rundt med ham, ammede ham og sørgede for hans opvækst. Mændene som brygger disse krige gjorde intet af dette og har en mere overfladisk vurdering af menneskelivets værd. En time om dagen er en lav beregning af hvor megen tid man blir nødt til at bruge på at 'holde' sig. Ved at prakke det på andre har mændene syv timer om ugen - en hel arbejdsdag - mere til at spille med deres sind, og ikke med deres menneskelige behov. Taget over generationer er det let at se hvorfra det moderne livs forfærdende abstraktioner stammer.

6. Med én undertrykkelsesforms død forandrer livet sig og nye former udvikler sig. Engelske aristokrater var ved århundredskiftet rædselsslagne ved tanken om at give arbejderne stemmeret, de var sikre på at det indvarslede civilisationens død og en tilbagevenden til barbariet. Selv nogle arbejdere faldt for dette præk. Og på samme måde med minimumslønnen, slaveriets afskaffelse, og stemmeret til kvinderne. Livet forandrer sig, men det fortsætter - fald ikke for noget sludder om altings død, hvis mændene tager deres tur ved opvasken. De vil antyde, at du bremser Revolutionen (deres Revolution). Men du får den til at gå frem.

7. Bliv ved med at føre regnskab. Læg periodisk mærke til hvem der faktisk laver arbejdet. Disse ting har deres egen måde at glide tilbage på, så kvinden et år senere igen gør alting. Brug arbejdssedler om nødvendigt. Og glem ikke hvad der er de værste hverv, nemlig dem som skal gøres dagligt eller flere gange om dagen. Også de snavsede - - det er sjovere at samle bøger og aviser op end det er at vaske op. Lad de slemme gå på omgang. Det er den daglige trædemølle, som slår en ud. Se også til, at du ikke har ansvaret for det huslige arbejde med hjælp fra ham

i ny og næ. 'Jeg vil lave middag for dig i aften' implicerer at det i virkeligheden er dit arbejde og er han ikke rar, at han vil gøre noget af det for dig.

8. De fleste mænd førte et ungarleliv uden at dø af sult eller blive begravet under affald. Der er et tabu som siger at kvinder ikke må overanstrenge sig når der er mænd i nærheden - - vi slæber rundt på 30 kilo købmansvarer hvis det er nødvendigt, men vi får ikke lov til at åbne en krukke syltetøj, hvis der er nogen som kan gøre det for os. Bagsiden af mønten er at mænd ikke formodes at være i stand til at tage vare på sig selv uden en kvinde. Begge dele er manøvrer for at få kvinderne til at lave arbejdet i huset.

9. Vogt jer for dobbeltspillet. Han vil ikke gøre de små ting, som han plejede at gøre, for du er nu en 'Frigjort Kvinde', ikke sandt? Naturligvis er der heller ikke noget andet, han vil gøre . . .

Jeg var netop ved at være færdig, da min mand kom ind og spurgte hvad jeg lavede. En artikel om husligt arbejde. Husligt arbejde? sagde han. Husligt arbejde? Å gud, hvor banalt. En artikel om husligt arbejde.

- 1) Kvindernes Underkuelse, Georg Brandes' oversættelse, Gyldendal, København, 1869.

Indstrømperne i København har fallosm der
i HUSBT, 7. Husstræde 13.

Gode udenlandske blade og magasiner som
udspringer af kvindernes arbejdsbevægelse
er:

WOMEN, A Journal of Liberation - Eastern
News, 157 W. 15th St., N.Y., N.Y. (Uden-
landsk abonnement 7 dollars om året)

WAT - 241 E. 14th St., N.Y., N.Y. 10003.

SHEEN, women's liberation workshop - 154
Barnsbury Road, London N. 1, England.